

Päivitetty 9.11 2020

tartuntautien erikoislääkäri Arto Nieminen ja hygieniahoitaja Miia Huhtanen

Ohjeet vanhemmille lapsen sairastuessa

Pääsääntönä on, että sairasta lasta ei voi tuoda päivähoidon. Tarttuvaa tautia sairastava lapsi voi palata hoitoon vasta kun on terve. Lapsi on terve silloin, kun hän voi leikkiä ja osallistua päivähoidopaikan toimintaan, esim. ulkoiluun, tarvitsematta erityishuomiota. Jos lapsi palaa hoitoon ennen kuin on täysin parantunut, hänellä on alentunut vastustuskyky ja siksi suurempi riski saada hoitopaikasta jokin muu tauti. Lisäksi hän voi tartuttaa muut lapset. Sairas lapsi tarvitsee myös aina erityistä hoivaa ja hoitoa, jota päivähoido ei kykene lapselle antamaan.

Työssä käyvällä alle 10-vuotiaan lapsen vanhemmalla on oikeus jäädä pois työstä lapsen äkillisen sairauden hoidon järjestämisen tai hoidon vuoksi enintään neljäksi päiväksi. Vapaata voi käyttää vain toinen vanhempi kerrallaan ja myös ns. etävanhempi voi saada tilapäistä hoitovapaata. Työnantajalla ei ole velvollisuutta maksaa vapaalta palkkaa ellei toisin ole sovittu työehtosopimuksessa tai muulla tavoin. Lastenneuvolan terveydenhoitaja tai hoitava lääkäri voi kirjoittaa todistuksen tilapäisestä hoitolomasta työpaikkaa varten. Joskus sairaus vaatii vielä pidempääkin poissaoloa kuin neljä päivää. Jos olet epävarma, milloin lapsi voi palata hoitoon, voit kysyä ohjeita neuvolasta tai keskustella päivähoidopaikkasi aikuisten kanssa.

Mikäli lapsi sairastuu hoitopäivän aikana, päivähoidopaikasta soitetaan vanhemmille ja sovitaan sairastuneen lapsen hoidon järjestämisestä. Huolehdi, että hoitopaikalla on aina ajan tasalla olevat puhelinnumerot, joista vanhemmat tavoittaa.

Ohessa muutamia OHJEELLISIA eristämisaikoja eri sairauksien osalta. Ohjeet perustuvat ensisijaisesti lasten infektiosairauksien erikoislääkärin kirjoittamaan Terveyskirjaston artikkeliin sekä THL:n koronavirusohjeistuksiin. Näitä ohjeita täytyy kuitenkin aina tulkita tapauskohtaisesti.

Ohjeistus koronaviruspandemian aikana (voimassa toistaiseksi)

Alla olevista ohjeista poiketen keväästä 2020 alkaen on sovellettu väliaikaista ohjeistusta COVID-19-koronavirusinfektion vuoksi. COVID-19-koronavirus on määritelty tartuntatautilaissa yleisvaaralliseksi tartuntataudiksi. Koronaviruksen tartuttavuus alkaa 1-2 päivää ennen oireiden alkua ja kestää yleensä noin viikon. Lapsilla koronavirusinfektio voi olla hyvin vähäoireinen (flunssan kaltaisia oireita, nuhaa, yskää, kuumetta tai ripulia) ja sen vuoksi toistaiseksi kuumeen ja hengitystieoireiden vuoksi noudatetaan tavallista tiukempaa ohjeistusta:

- **Jos koronavirustesti on otettu ja tulos on negatiivinen**, saa varhaiskasvatukseen palata, kun oireet ovat selvästi helpottamassa.
- **Jos koronavirustestiä ei ole otettu**, saa varhaiskasvatukseen palata vasta yhden oireettoman päivän jälkeen.

Kuume

Lasta ei pidä viedä päivähoidon, jos lämpö on kainalosta mitattuna yli 37,5. Lapsi voi palata hoitoon, kun hän on ollut kuumeeton vähintään 1 vuorokauden, hänen muut infektio-oireensa ovat selvästi helpottamassa ja hän pystyy leikkimään sekä osallistumaan toimintaan tarvitsematta erityishuomiota.

Yskä- nuhaoire

Flunssavirukset ovat erittäin tarttuvia ja ne tarttuvat herkimmin juuri ennen sairauden puhkeamista ja ensimmäisinä päivinä sairastumisen jälkeen. Siksi yskä-nuhaoireiden vuoksi ei tarvitse eristää lasta. Lapsi voi olla päivähoidossa, jos lämpö on normaali ja hän voi leikkiä ja osallistua toimintaan ilman erityishuomiota.

Ripuli ja oksentelu

Ripuli ja oksentelu johtuvat useimmiten suoliston infektiosta, jonka aiheuttaa joko virus, bakteeri tai alkueläin. Taudinaiheuttajat leviävät helposti käsien välityksellä - siksi huolellinen hygienia ja erityisesti käsien saippuapesu on hyvin tärkeää! Ripuloiva ja oksenteleva lapsi hoidetaan kotona ja hoitoon lapsen voi viedä, kun lapsi on ollut oireeton vähintään 1 vuorokauden, lapsi jaksaa leikkiä sekä osallistua päivähoitopaikan toimintaan normaalisti. Epidemia-aikaan, esim. noroviruksen aiheuttamassa mahataudissa lapsen tulee olla oireeton 2 vuorokautta.

Jos lapsen ripuli pitkittyy, on syytä käydä lääkärin arvioissa, jolloin tarvittaessa otetaan ulostenäytteet. Jos taudin aiheuttajana on Salmonella-, EHEC- tai Shigella-bakteeri tai alkueläin (esim. *Kryptosporidioosi eli vasikkaripuli*) hoitava lääkäri kertoo eristysajan.

Silmätulehdus

Aiheuttajat ovat samoja viruksia ja bakteereita, jotka aiheuttavat lasten hengitystietulehduksia. Siksi lasta, jonka silmä rämhii, ei tarvitse eristää hoidosta tartunnan vaaran vuoksi. Oireiden voimakkuus ratkaisee tarpeen olla poissa päivähoidosta.

Täit

Päätärtunta ei anna aiheutta lapsen eristämiseksi päivähoidosta eikä lasta tarvitse lähettää kotiin kesken päivän. Lapsi voi palata päivähoitoon heti seuraavana päivänä, kun ensimmäinen käsittely täiden tuhoamiseen tarkoitetulla shampooilla on tehty. Perheessä hoito tehdään niille, joilla tartunta todetaan. Jos tartunnan saaneita on perheessä useita, hoito tehdään heille samanaikaisesti ja mieluiten vielä saman päivän aikana. Ilmoita päivähoitopaikkaan, jos perheessäs löytyy täitä, koska leviämisen kannalta on tärkeää, että kaikki tarkistavat lastensa hiukset samanaikaisesti ja tarvittaessa suorittavat hoidon välittömästi.

Kihomato

Kihomatot tarttua, jos madon munia päätyy suun kautta suolistoon. Kihomatotartunnan ehkäisyssä ja hoidossa on tärkeää tehostaa käsi- ja WC-hygieniaa, pitää lapsen kynnet lyhyinä sekä välttää nukkumista kihomatotartunnan saaneen kanssa samoissa lakanoissa. Kihomato hoidetaan lääkevalmisteella - myös oireettomat perheenjäsenet hoidetaan samanaikaisesti. Kihomatotartunnan vuoksi lasta ei tarvitse eristää päivähoidosta, eikä lasta tarvitse lähettää kotiin kesken päivän. Lapsen voi viedä hoitoon heti seuraavana päivänä, kun ensimmäinen lääkehoito on annettu. Ilmoita päivähoitopaikkaan, jos perheessäs löytyy kihomatoja, jotta niiden leviäminen pystytään ehkäisemään.

Syyhy

Syyhy on syyhypunkin aiheuttama ihosairaus. Syyhy tarttuu läheisen fyysisen kontaktin välityksellä, esimerkiksi lasten leikkiessä keskenään, mutta ei esimerkiksi kätelemällä. Sen voi saada myös huonekaluista, vaatteista ja vuodevaatteista. Syyhy hoidetaan lääkevalmisteella, myös oireettomat perheen jäsenet hoidetaan samanaikaisesti. Lapsi voi mennä päivähoitoon 24 hoidon päättymisestä.

Vesirokko

Rokottamaton lapsi: Eristetään, kunnes ruvet ovat kuivuneet, mikä yleensä tapahtuu 5–6 vuorokaudessa ihottuman puhkeamisesta.

Rokotettu lapsi: Voi palata hoitoon, kun uusia ihomuutoksia ei enää ilmaannu.

Enterorokko

Koska enterorokko tarttuu jo itämisvaiheessa, tauti ei vaadi varsinaista eristämistä. Yleisvointi ratkaisee hoidosta poissaolon pituuden. Lapsen on oltava kotona, kunnes hän on kuumeeton ja kykenee osallistumaan hoitopaikan toimintaan normaalisti.

Parvorokko

Koska parvorokko tarttuu jo itämisvaiheessa, se ei vaadi eristämistä. Ihottuman puhjetessa tartuttavuus on jo ohi. Lapsi voi palata hoitoon, kun hän on kuumeeton ja hän voi osallistua hoitopaikan toimintaan ilman erityishuomiota.

Tulirokko

Ei ole varsinainen rokkotauti, vaan A-streptokokkibakteerin aiheuttama infektio, johon kuuluu mm. Ihottuma ja "mansikkakieli". Koska kyseessä on bakteeritauti, suositellaan sen hoitoa antibiootilla, eli lasta tulee käyttää lääkärin tai päivystävän sairaanhoitajan arvioissa. Lapsi täytyy eristää muista hoitolapsista vähintään 1 vuorokaudeksi antibiootihoidon aloittamisesta. Kotihoitoajan pituuden ratkaisee yleisvointi. A-streptokokki voi aiheuttaa myös päiväkotiepidemioita, jolloin joissakin tapauksissa kaikki päiväkodin lapset hoidetaan samanaikaisesti antibioottikuurilla.

Märkärupi

Märkärupi tarttuu niin kauan, kun haavaumat märkivät tai niissä on rupi. Märkärupi voi tarttua, vaikka hoito olisikin jo aloitettu. Lapsi eristetään 1 vrk suun kautta otettavan ja 2 vrk paikallisen antibiootihoidon (antibioottisalva) aloittamisesta.

Tapaturmat

Jos lapselle sattuu päivähoidossa tapaturma, vanhempiin yritetään saada heti yhteys. Vakavan tapaturman sattuessa lapsi joudutaan ehkä toimittamaan sairaalahoitoon ennen kuin vanhempiin saadaan yhteys. Tällöin lapsen mukaan lähtee joku aikuinen hoitopaikasta.

Lääkkeet

Ensisijaisesti pyritään siihen, että lapsen lääkkeet annetaan kotona. Jos sairauden hoito vaatii lääkkeiden antamista hoitopäivän aikana, vanhemmat toimittavat lääkkeen kerta-annoksina hoitopaikkaan lapsen nimellä varustettuna. Päivähoitopaikan aikuiset huolehtivat lääkeannoksen antamisesta lapselle vanhemmilta saatujen ohjeiden mukaan. Muita kuin lääkärin määräämiä välttämättömiä lääkkeitä ei päivähoidossa anneta.

Lähteitä:

Milloin sairastuneen lapsen voi viedä hoitoon?

https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk01200

THL: Lapset ja koronavirus

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/lapset-ja-koronavirus>